

SPORAZUM O ZRAČNOM PROMETU IZMEĐU

VIJEĆA MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE

I

VLADE REPUBLIKE MAĐARSKE

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i Vlada Republike Mađarske, u daljem tekstu « Ugovorne strane »

Budući da su potpisnice Konvencije o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorene za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944;

U želji da zaključe dodatni sporazum rečenoj konvenciji s ciljem obavljanja planiranog zračnog prometa između svojih teritorija;

i

U želji da omoguće najviši stupanj sigurnosti i zaštite u međunarodnom zračnom prijevozu;

Dogovorile su se o sljedećem:

ČLANAK 1

Definicije

Za potrebe ovoga sporazuma, ako drugačije nije utvrđeno:

- a) pojam **Konvencija** označava Konvenciju o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu otvorenu za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944. kao i svaki aneks ili izmjenu i dopunu, usvojenu prema članku 90 te konvencije ili bilo kojeg amandmana Konvencije prema članku 94, ako su obje Ugovorne strane potvrdile te izmjene i dopune;
- b) pojam **mjerodavni organi zračnog prometa** označava, u slučaju Bosne i Hercegovine, Vijeće ministara – Ministarstvo komunikacija i prometa – Direkcija civilnog zrakoplovstva (u daljnjem tekstu BHDCA i u slučaju Republike Mađarske, to je Ministarstvo ekonomije i prometa, ili, u oba slučaja bilo koja osoba ili tijelo ovlašteno od strane navedenih mjerodavnih organa da vrši trenutačno primjenjive funkcije ili slične funkcije;
- c) pojam **Sporazum** označava ovaj sporazum, Aneks priložen uz Sporazum i bilo koje izmjene ovog sporazuma ili njegovog Aneksa;
- d) pojam **određeni prijevoznik u zračnom prometu** označava prijevoznika koji je određen i ovlašten prema odredbama Članka 4 ovog Sporazuma;
- e) pojam **teritorij** u odnosu na državu, ima značenje iz Članka 2 Konvencije;
- f) pojmovi **prijevoznik u zračnom prometu, zračni promet, međunarodni zračni promet i zaustavljanje u nekomercijalne svrhe** imaju značenja koja su određena u Članku 96 Konvencije;
- g) pojam **određene rute** označava rute koje su utvrđene ili će biti utvrđene u Aneksu ovoga sporazuma;
- h) pojam **ugovoreni promet** označava redoviti međunarodni promet koji može biti obavljan na određenim linijama, sukladno odredbama ovoga sporazuma;
- i) pojam **tarifa** označava cijenu koja se plaća za prijevoz putnika, prtljaga i robe i uvjete prema kojima se te cijene primjenjuju, uključujući i cijene i uvjete za agencijske i druge pomoćne usluge, ali isključujući naplatu i uvjete prijevoza pošte;
- j) pojam **kapacitet** označava:
 - (i) u odnosu na zrakoplov, dostupnost sjedišta i / ili tereta rečenog zrakoplova na ruti ili dijelu rute;

- (ii) u odnosu na ugovoreni promet, kapacitet zrakoplova koji se koristi za takvu uslugu, pomnožen sa frekvencijom obavljanja prometa takvog zrakoplova u određenom razdoblju I koji ima tijekom određenog vremenskog perioda na ruti ili dijelu rute;
- k) pojam **naknade korisnika** podrazumijeva naplatu koja se naplaćuje zrakoplovnim prijevoznicima od strane kompetentnih mjerodavnih organa, ili dozvoljen od strane tih organa, za brigu oko imovine zračne luke ili objekata za zračnu navigaciju, ili sličnih usluga i objekata, za zrakoplove, njihove posade, putnike i robu.

ČLANAK 2

Primjenjivost Konvencije u Chicagu

Prilikom provedbe ovoga sporazuma, Ugovorne strane će djelovati prema odredbama Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu onoliko koliko su ove odredbe primjenjive za međunarodne zračne usluge.

ČLANAK 3

Davanje prava

- (1) Svaka Ugovorna strana dodjeljuje drugoj Ugovornoj strani prava utvrđena ovim sporazumom, u svrhu utemeljenja redovitog međunarodnog zračnog prometa na rutama koje su navedene u Aneksu.
- (2) Prijevoznici će u zračnom prometu, koje je odredila svaka Ugovorna strana, uživati tijekom obavljanja ugovorenog prometa na određenoj ruti, slijedeća prava:
- a) letjeti iznad teritorija druge Ugovorne strane, bez slijetanja
 - b) slijetati na rečenom teritoriju u nekomercijalne svrhe;
 - c) slijetati na rečenom teritoriju na mjestima koja su utvrđena prema rasporedu ruta u Aneksu ovoga sporazuma, u svrhu ukrcavanja ili iskrcavanja putnika međunarodnog zračnog prometa, robe i pošte, odvojeno ili u kombinaciji, sukladno odredbama Aneksa ovoga sporazuma.
- (3) Prijevoznici u zračnom prometu svake Ugovorne strane, pored onih koji su određeni u članku 4 ovoga sporazuma, također će uživati prava određena paragrafom 2 (a) i (b) ovoga članka.
- (4) Ništa se u paragrafu (2) ovoga članka neće smatrati dodjelom prava određenom prijevozniku u zračnom prometu jedne Ugovorne strane, da ukrcava putnike i robu, uključujući i poštu, na jednom mjestu na teritoriju druge Ugovorne strane, koji lete u smjeru druge točke na teritoriju druge Ugovorne strane, i prevoze se na posudbu ili uz naplatu.

ČLANAK 5

Povlačenje i obustava dozvola za obavljanje prometa

- (1) Mjerodavni organi zračnoga prometa svake Ugovorne strane imaju pravo povući dozvolu za obavljanje prometa određenom prijevozniku u zračnome prometu kojega je odredila druga Ugovorna strana ili ukinuti korištenje prava određenih člankom 2 ovoga sporazuma ili nametnuti takve uvjete koje smatra neophodnim da bi se koristila ova prava:
 - a) u bilo kojemu slučaju kad nije ispunjeno sljedeće:
 - (i) Ugovorna strana određenog prijevoznika u zračnome prometu ima većinu vlasništva i stvarnu kontrolu nad prijevoznikom ili njezini državljani; i
 - (ii) prijevoznik u zračnome prometu posjeduje certifikat zračnog prijevoznika, kojeg izdaju mjerodavni organi zračnoga prometa druge Ugovorne strane; ili
 - b) u slučaju da se taj prijevoznik u zračnome prometu ne pridržava zakona i propisa Ugovorne strane koja joj ta prava dodjeljuje;
 - c) ukoliko prijevoznik u zračnome prometu na neki drugi način ne uspije pružiti ugovorene usluge zračnoga prometa u skladu s uvjetima propisanim ovim sporazumom; ili
 - d) u slučaju da se druga Ugovorna strana ne pridržava sigurnosnih i zaštitnih standarda, sukladno člancima 15 i 16 ovog sporazuma.
- (2) Ukoliko nije neophodno izravno povlačenje, obustava ili uvođenje uvjeta spomenutih u paragrafu (1) ovoga članka radi sprečavanja daljnjeg kršenja zakona i propisa, takvo se pravo koristi tek nakon konzultacija sa mjerodavnim organima zračnoga prometa druge Ugovorne strane.

ČLANAK 6

Primjena zakona i propisa

- (1) Zakoni i propisi jedne Ugovorne strane, vezani za ulazak na njezin teritorij, boravak i odlazak s toga teritorija, zrakoplova koji je angažiran za međunarodni zračni promet ili zračni promet i navođenje takvoga zrakoplova, bit će primijenjeni na određene prijevoznike u zračnome prometu druge Ugovorne strane prilikom ulaska na teritorij, boravka na njemu i odlaska s rečenog teritorija.
- (2) Zakoni i propisi jedne Ugovorne strane vezani za ulazak, napuštanje, tranzit, imigraciju, putovnice, carine, valute, sanitarne zahtjeve i izolaciju primjenjivat će se na određene prijevoznike u zračnome prometu druge Ugovorne strane i na njihove zrakoplove angažirane u međunarodnom zračnome prometu, posade, putnike, prtljagu, robu i

poštu prilikom tranzita, ulaska i izlaska i tijekom boravka na teritoriju te Ugovorne strane.

- (3) Niti jedna od Ugovornih strana neće davati prednost svom, niti bilo kojim drugom prijevozniku u zračnom prometu angažiranom na sličnim uslugama međunarodnog zračnog prometa druge Ugovorne strane u primjeni njezinih propisa navedenih paragrafima (1) i (2) ovoga članka, u uporabi zračnih luka, zračnih puteva, usluga zračnoga prometa i objekata koji su pod njezinom kontrolom.
- (4) Svaka će Ugovorna strana, na zahtjev druge Ugovorne strane, osigurati kopije važećih zakona i propisa koji su u skladu sa ovim člankom.

ČLANAK 7

Poštena i jednaka prava

- (1) Postojat će korektna i jednaka prava određenim prijevoznicima u zračnome prometu Ugovornih strana da vrše usluge na rutama određenim ovim sporazumom.
- (2) Dogovorene usluge zračnoga prometa bilo koje od linija određenih Aneksom ovoga sporazuma, imat će kao svoj temeljni cilj osiguravanje kapaciteta prikladnog za prijevoz putnika, robe i pošte između teritorija zemalja Ugovornih strana.
- (3) Skrb za prijevoz putnika, tereta i pošte koji su preuzeti i otpušteni na mjestima na određenim linijama na teritorijima država osim tog određenog prijevoznika u zračnome prometu, vršit će se sukladno općem načelu da će taj kapacitet biti vezan za:
 - a) zahtjev prometa prema i od teritorija Ugovorne strane koja je odredila prijevoznika u zračnome prometu;
 - b) prometni zahtjev područja kroz koje zrakoplov prolazi nakon što su uzete u obzir ostale usluge prijevoza ustanovljene od strane prijevoznika u zračnome prometu država koje čine to područje.
 - c) zahtjeve dugoročnih operacija zračnoga prometa .
- (4) U provođenju usluga zračnoga prometa na linijama koje su određene Aneksom ovoga sporazuma, određeni prijevoznici u zračnome prometu svake Ugovorne strane uzet će u obzir interese određenih prijevoznika u zračnome prometu druge Ugovorne strane, kako ne bi ozbiljno oslabili potonje prijevoznike u zračnome prometu ili ih isključili iz određenih linija.
- (5) Niti jedna Ugovorna strana neće unilateralno ograničiti rad određenog prijevoznika u zračnome prometu druge Ugovorne strane, osim u skladu sa uvjetima ovoga sporazuma ili prema takvim jedinstvenim uvjetima koji mogu biti razmatrani Konvencijom.

- (6) Niti jedna od Ugovornih strana neće dozvoliti svojim određenim prijevoznicima u zračnome prometu ili prijevozniku u zračnome prometu, bilo u suradnji s nekim drugim prijevoznikom ili zasebno, da zlouporabi snagu tržišta na način koji može, koji ima ili namjerava imati, takav učinak da ozbiljno oslabi određenoga prijevoznika u zračnome prometu ili da ga isključi iz rute.
- (7) Mjerodavni će organi zračnoga prometa zahtijevati podnošenje rasporeda na odobrenje minimalno 30 dana prije početka izvršenja dogovorenih usluga ili onog kraćeg razdoblja kojega mjerodavni organi mogu zahtijevati. Odobrenje neće biti uskraćeno, pod uvjetom da je raspored u skladu sa Aneksom ovoga sporazuma.
- (8) Dopunski letovi koji bi ispuniti privremeni zahtjev mogu biti podneseni minimalno tri (3) dana prije izvođenja usluge zračnoga prometa.

ČLANAK 8

Carinske obveze, porezi i izdaci

- (1) Zrakoplovi, koje određeni prijevoznici u zračnome prometu koriste u međunarodnome zračnom prijevozu, jedne ili druge Ugovorne strane oslobođeni su svih carinskih obveza, troškova pregleda i bilo koji drugih taksi i naplata, kao i:
 - (a) sljedeći predmeti koje će određeni prijevoznik u zračnome prometu jedne Ugovorne strane unijeti na teritorij druge Ugovorne strane:
 - (i) oprema za popravak, održavanje i servisiranje i dijelovi;
 - (ii) oprema kojom rukuju putnici i njezini dijelovi;
 - (iii) oprema za ukrcaj tereta i njezini komponentni dijelovi;
 - (iv) sigurnosna oprema uključujući komponentne dijelove za ugradnju u sigurnosnu opremu;
 - (v) materijal za obuku i pomoć pri obuci;
 - (vi) dokumenti prijevoznika i operatora;
 - (vii) zaliha otisnutih karata, računi zrakoplovne rute, bilo koji tiskani materijal koji nosi logo (znak) prijevoznika u zračnome prometu i uobičajeni publikacijski materijal koji se distribuira bez naknade od strane zrakoplovne tvrtke; i
 - (b) sljedeći predmeti koje će određeni prijevoznik u zračnome prometu jedne Ugovorne strane unijeti na teritorij druge Ugovorne strane ili koja je nabavljena za određenog prijevoznika u zračnome prometu jedne Ugovorne strane na teritoriju druge Ugovorne strane:
 - (i) trgovine u zrakoplovu (uključujući takve predmete kao što su hrana, piće i duhan, ali ne ograničeno samo s tim)
 - (ii) gorivo, maziva (uključujući i hidraulične fluide) i potrošne tehničke zalihe
 - (iii) rezervni dijelovi, uključujući motore; i

(c) računarska oprema i komponentni dijelovi uneseni od strane određenoga prijevoznika u zračnome prometu jedne Ugovorne strane na teritorij druge Ugovorne strane, a koja služi za jednu ili više dole navedenih potreba:

- (i) popravak, održavanje ili servisiranje zrakoplova;
- (ii) rad s putnicima u zračnoj luci ili zrakoplovu na koji se ukrstavaju;
- (iii) utovar ili istovar tereta sa / iz zrakoplova;
- (iv) provođenje sigurnosnih provjera putnika i tereta;

pod uvjetom da su u svakom slučaju oni namijenjeni uporabi u ukrstanom zrakoplovu ili unutar granica međunarodne zračne luke, u svezi sa uspostavljanjem ili održavanjem usluga međunarodnog zračnog prometa od strane određenog prijevoznika u zračnome prometu kojega se tiče.

- (2) Izuzimanje od carinskih obveza, naknada za inspekciju i bilo kojih drugih taksi i naplata, neće se proširiti na troškove bazirane na cijenu usluga pruženih određenim prijevoznicima u zračnome prometu ili prijevozniku u zračnome prometu Ugovorne strane na teritoriju druge Ugovorne strane.
- (3) Oprema i zalihe definirane paragrafom (1) ovog članka, mogu biti istovarene na teritoriju druge Ugovorne strane samo uz odobrenje carinskih vlasti. Za opremu i zalihe definirane ovim paragrafom može se tražiti da budu smještene pod nadzor ili kontrolu carinskih vlasti, toliko vremena dok ne budu ponovo izvezene ili ih se na dugi način ne riješi, sukladno važećim carinskim propisima.
- (4) Izuzimanja osigurana ovim člankom bit će također na raspolaganju u prilikama kada je određeni prijevoznik u zračnome prometu ili prijevoznici jedne Ugovorne strane sklopila(li) dogovor sa drugim prijevoznikom ili prijevoznicima u zračnome prometu o posudbi ili prijenosu predmeta opisanih paragrafom (1) ovoga članka na teritoriju druge Ugovorne strane, pod uvjetom da takva druga strana, prijevoznik u zračnome prometu ili prijevoznici uživaju slična olakšanja od strane druge Ugovorne strane.
- (5) Putnici, prtljaga i teret u izravnom tranzitu preko teritorija bilo koje Ugovorne strane i ne ostavljajući područje rezerviranim u te svrhe, bit će predmetom samo jednostavne kontrole, izuzev mjera zračne sigurnosti. Prtljaga i robe u izravnom tranzitu, bit će izuzeti od naplate carinskih taksi, naknada i naplate.

ČLANAK 9

Naknade korisnika

- (1) Niti jedna od Ugovornih strana neće nametnuti prijevozniku u zračnome prometu ili prijevoznicima druge Ugovorne strane naknade za korisnike, u iznosu višem od onih koje primjenjuju njihovi prijevoznici u zračnome

prometu koje vrše slične usluge međunarodnog zračnoga prometa, niti će dozvoliti da im iste budu nametnute.

- (2) Svaka će Ugovorna strana poticati konzultacije o naknadama korisnika između njihovih organa ili tijela mjerodavnih za takve naknade i prijevoznika u zračnome prometu koji koriste objekte i usluge, koje im pružaju ta mjerodavna tijela, u slučajevima gdje je to izvodivo kroz predstavničke organizacije prijevoznika. Prihvatljiva obavijest o bilo kakvome prijedlogu o izmjenama u naknadama korisnika treba biti predana korisnicima, kako bi oni imali priliku izraziti svoje stavove prije nego se izmjene realiziraju. Svaka će Ugovorna strana dalje poticati svoje kompetentne mjerodavne organe ili tijela zadužena za naknade korisnika i same korisnike, na razmjenu pravih informacija koje se tiču naknada korisnika.

ČLANAK 10

Priznavanje uvjerenja i dozvola

- (1) Uvjerenja o plovidbenosti, uvjerenja zračnoga operatora, uvjerenja o osposobljenosti i dozvole izdane ili priznate kao validne od strane jedne Ugovorne strane i koje su još uvijek na snazi, druga će Ugovorna strana priznati kao validne, u svrhu izvođenja dogovorenih usluga na određenim rutama u Aneksu ovoga sporazuma, ukoliko su zahtjevi pod kojima su ta uvjerenja i dozvole izdani ili proglašeni validnim, u skladu sa minimalnim standardima određenim Konvencijom, ili iznad tih standarda.
- (2) Svaka Ugovorna strana zadržava pravo odbiti priznavanje validnosti uvjerenja o osposobljenosti i dozvole koje je njezinim državljanima izdala druga Ugovorna strana, za prelete i/ili slijetanja na svom teritoriju.

ČLANAK 11

Tarife

- (1) Ugovorne su strane suglasne s primjenom režima odobrenja tarifa zemlje podrijetla, kako je postavljeno odredbama ovoga članka.
- (2) Svaka će Ugovorna strana dozvoliti da tarife zračnoga prometa ustanovi svaki određeni prijevoznik u zračnome prometu, na temelju promatranja tržišta i ostalih relevantnih čimbenika, uključujući troškove usluga zračnoga prometa i tarifa drugih prijevoznika u zračnome prometu za bilo koji dio određene rute.
- (3) Mjerodavni se organi zračnoga prometa obje Ugovorne strane neće složiti sa tarifama zračnoga prijevoza koji polazi sa njihovih teritorija, ukoliko su one:
 - a) nerazumno diskriminirajuće s obzirom na položaj i/ili uvjete;
 - b) nerazumno visoke ili ograničavajuće zbog zlouporabe dominantnog položaja i prema tome štetne po interesu korisnika;

- c) neprirodno niske zbog inter alia izravnog ili neizravnog dotiranja države s ciljem zaštite prijevoznika u zračnome prometu o kome se radi.
- (4) Ukoliko su mjerodavni organi zračnoga prometa Ugovorne strane, odakle zračni promet polazi, uvjerenja da tarifa nije u skladu sa načelima paragrafa (2) i intervencijom ovlasti, odmah će o tome obavijestiti mjerodavne organe zračnoga prometa druge Ugovorne strane. Mjerodavni organi zračnoga prometa odakle zračni promet polazi, mogu poduzeti jednostrane radnje s ciljem sprečavanja primjene dogovorene tarife.
- (5) Tijekom obavljanja dogovorenog prometa na ruti po 5. pravima slobode prometa, određenom prijevozniku u zračnome prometu neće biti dozvoljeno da naplati tarife, za usporedne kategorije, koje su niže od tarifa primijenjenih od strane bilo kojega drugog prijevoznika u zračnome prometu koji obavlja usluge na toj ruti po 3. i / ili 4. pravima slobode prometa. Ipak, prilikom vršenja usluge na ruti po 5. pravima slobode prometa, određeni će prijevoznik u zračnome prometu imati pravo mjeriti se s tarifama bilo kojega drugog prijevoznika u zračnome prometu koji obavlja usluge zračnoga prometa na toj ruti, po 3., 4. ili 5. pravima slobode prometa.
- (6) Svaka Ugovorna strana može sa svojim mjerodavnim organima zračnoga prometa zahtijevati evidenciju primijenjenih ili tarifa predloženih za naplatu prema ili od svoga teritorija.
- (7) Ako je evidencija zahtijevna, tarife će biti dostavljene od strane određenih prijevoznika u zračnome prometu za maksimalno 30 dana prije predloženog datuma stupanja na snagu, gdje se očekuje da se rečeni mjerodavni organi zračnoga prometa dogovore o smanjenju tog razdoblja u posebnim slučajevima.
- (8) Odobrenje tarifa može se izdati izrično, ili ukoliko mjerodavni organi zračnoga prometa koji su u pitanju, nisu izrazili neodobravanje unutar petnaest (15) dana od dana podnošenja zahtjeva, sukladno paragrafu (7) ovoga članka, tarife će se smatrati odobrenim. U slučaju da se vrijeme dostave skрати, kao što je navedeno u paragrafu (7) ovoga članka, vrijeme tijekom kojega dođe do bilo kakvoga neodobravanja, a koje se mora prijaviti, prema tome će se skratiti.
- (9) Tarife koje se ustanove sukladno odredbama ovog članka ostat će na snazi dok se ne uspostave nove.
- (10) Određeni prijevoznici u zračnome prometu obje Ugovorne strane ne moraju naplaćivati tarife drugačije od onih koje su ustanovljene sukladno odredbama ovog članka.
- (11) Mjerodavni će se organi zračnoga prometa, kada god je potrebno ili zahtijevano od bilo koje strane, konzultirati o primjeni ovoga članka i/ili tarifa koje su primijenjene od strane određenih prijevoznika u zračnome prometu.

ČLANAK 12

Komercijalne aktivnosti

- (1) Određenim će prijevoznicima u zračnome prometu svake Ugovorne strane biti dozvoljeno, na temelju reciprociteta, da na teritoriju druge Ugovorne strane održavaju svoje urede i predstavništva, kao i svoje komercijalno, operativno i stručno osoblje, koliko je to potrebno za obavljanje dogovorenog prometa.
- (2) Zahtjev za osobljem može, po izboru određene prijevoznike u zračnome prometu svake Ugovorne strane, biti zadovoljen vlastitim osobljem ili korištenjem usluga bilo koje druge organizacije, kompanije ili prijevoznika u zračnome prometu ovlaštenog za izvođenje takvog prometa, koja obavlja usluge na teritoriju druge Ugovorne strane.
- (3) Predstavnici i osoblje prilagodit će se zakonima i pravilima druge Ugovorne strane, koji su na snazi raditi sukladno tim pravilima i zakonima:
 - a) Svaka će Ugovorna strana, na temelju jednakosti i s minimalnom odgodom, dodijeliti neophodne ovlasti uposlenih, jednokratne vize ili slična dokumenta za predstavnike ili osoblje na koje se odnosi paragraf (1) ovoga članka; i
 - b) Obje će Ugovorne strane olakšati i ubrzati zahtjev za ovlasti uposlenih, osoblju koje obavlja određene privremene dužnosti.
- (4) Svaki će određeni prijevoznik u zračnome prometu imati pravo uključiti se u prodaju zračnoga prijevoza na teritoriju druge Ugovorne strane, izravno i uz diskreciju pomoću svojih agenata. Svaki će određeni prijevoznik u zračnome prometu imati pravo vršiti prodaju usluga zračnoga prijevoza i bilo koja osoba bit će slobodna nabaviti takvu uslugu prijevoza po lokalnoj ili bilo kojoj slobodnoj konvertibilnoj valuti sukladno nacionalnim zakonima i pravilima.

ČLANAK 13

Transfer zarade

Svaka Ugovorna strana daje, svakoj određenoj aviokompaniji druge Ugovorne strane, pravo na slobodan transfer, u bilo kojoj slobodnoj konvertibilnoj valuti, viškova prihoda nad rashodima koje je ostvarila određena aviokompanija na njezinom teritoriju. Takvi će transferi biti ostvareni na temelju službene razmjene tečaja za tekuće isplate, primjenjive na dan kada određeni prijevoznik u zračnome prometu druge Ugovorne strane podnese zahtjev za transfer i neće biti predmetom nikakvih naplata osim naplate uobičajnih bankovnih usluga u takvim transferima.

ČLANAK 14

Pružanje informacija

- (1) Mjerodavni će organi zračnoga prometa Ugovorne strane dostaviti na zahtjev nadležnih organa zračnoga prometa druge Ugovorne strane, periodične ili druge izjave o statistikama, koje mogu biti opravdano zahtijevane u svrhu pregleda kapaciteta pruženog u dogovorenim uslugama od strane određenog prijevoznika u zračnome prometu ili prijevoznika Ugovorne strane, na koju se odnosio početak ovoga članka. Takve će izjave sadržavati sve informacije potrebne da bi se ustanovila količina prometa kojega su ostvarili prijevoznici u zračnome prometu o dogovorenim uslugama, uključujući polazne točke i destinacije toga prometa.
- (2) Svaki će dopunski statistički podatak vezan za usluge zračnoga prometa, kojega mogu zahtijevati mjerodavni organi zračnoga prometa jedne Ugovorne strane, biti diskutiran i dogovoren između Ugovornih strana.

ČLANAK 15

Zračna sigurnost

- (1) Sukladno svojim pravima i obvezama prema međunarodnom zakonu, Ugovorne strane ponovno potvrđuju obvezu zaštite sigurnosti civilnog zrakoplovstva od djela nezakonog ometanja. Ne ograničavajući njihova opća prava i obveze prema međunarodnom zakonu, Ugovorne strane će osobito postupati u skladu s odredbama Konvencije o krivičnim djelima i određenim drugim djelima u zrakoplovu, potpisanoj u gradu Tokiju 14. rujna 1962. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitih otmica zrakoplova, potpisane u Haagu 16. prosinca 1970. godine i Konvencije o suzbijanju nezakonitih djela protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, potpisane u Montrealu 23. rujna 1971. godine, njezinim Dodatnim protokolom o prevenciji nezakonitih djela protiv sigurnosti međunarodnih zračnih luka, potpisanog u Montrealu 24. veljače 1988. godine., kao i bilo kojom drugom multilateralnom konvencijom upravljanja sigurnosti zrakoplovstva, čega se Ugovorne strane pridržavaju.
- 2) Ugovorne će strane prema zahtjevu pružati jedna drugoj svu neophodnu pomoć u cilju sprečavanja nezakonitih otmica civilnih zrakoplova i drugih nezakonitih radnji usmjerenih protiv sigurnosti zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka i uređaja za zrakoplovnu navigaciju i bilo koje druge prijetnje po sigurnost civilnog zrakoplovstva.
- (3) Ugovorne će strane u međusobnim odnosima postupati sukladno odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti, koje je ustanovila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva, određenim kao Aneksi uz Konvenciju o Međunarodnom civilnom zrakoplovstvu u mjeri u kojoj su sigurnosne odredbe primjenjive za Ugovorne strane. Zahtijevat će se da korisnici zrakoplova, u njihovom registru ili korisnici zrakoplova čije je sjedište ili stalno boravište na njihovom teritoriju, kao i korisnici zračnih

luka na njihovom teritoriju, postupaju sukladno odredbama o zrakoplovnoj sigurnosti.

- (4) Svaka Ugovorna strana suglasna je da se od korisnika zrakoplova može zahtijevati poštivanje odredaba o zrakoplovnoj sigurnosti, navedenih u paragrafu (3) ovog članka, za ulazak na, odlazak iz ili tijekom boravka na teritoriju te druge Ugovorne strane. Svaka će Ugovorna strana također djelovati u korist bilo kakvog zahtjeva druge Ugovorne strane za primjenu posebnih sigurnosnih mjera u slučaju osobite prijetnje. Svaka će Ugovorna strana omogućiti da se prikladne mjere praktično primijene unutar njezina teritorija kako bi se zaštitio zrakoplov i kako bi se pregledali putnici, posada zrakoplova, ručna prtljaga, teret i trgovine unutar zrakoplova, prije i tijekom ukrcavanja ili utovara i da su te mjere prilagođene tako da su u skladu s rastom prijetnje.
- (5) U slučaju da se dogodi incident prijetnje nezakonitom otmicom civilnog zrakoplova ili drugih nezakonitih radnji protiv sigurnosti zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračne luke ili uređaja za zrakoplovnu navigaciju, Ugovorne strane pomažu jedna drugoj uspostavom komunikacije i drugim odgovarajućim mjerama žurnog i sigurnog okončanja incidenta ili prijetnje incidentom.
- (6) Kada Ugovorna strana ima osnovane sumnje da je druga Ugovorna strana odstupila od odredaba ovoga članka o zrakoplovnoj sigurnosti, ta Ugovorna strana može zahtijevati konzultacije s drugom Ugovornom stranom. Takve će konzultacije održati se unutar sedam (7) dana od podnošenja toga zahtjeva.

ČLANAK 16

Sigurnost odvijanja zračnog prometa

- (1) Svaka Ugovorna strana može zahtijevati konzultacije u svezi sa sigurnosnim standardima koje je usvojila druga Ugovorna strana, u svakoj oblasti koja se odnosi na posadu, zrakoplov ili njihovu uporabu. Takve konzultacije održat će se u roku trideset (30) dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (2) Ako nakon takvih konzultacija jedna od Ugovornih strana ustanovi da druga Ugovorna strana praktično ne održava i rukovodi, u bilo kojoj takvoj oblasti, sigurnosnim standardima koje su u najmanju ruku na razini minimalnih standarda tada ustanovljenih prema Konvenciji, prva će Ugovorna strana obavijestiti drugu Ugovornu stranu o tim saznanjima, kao i mjerama koje smatra potrebnim za usuglašavanje s tim minimalnim standardima, dok će ta druga Ugovorna strana poduzeti odgovarajuće mjere ispravke. Ukoliko ta druga Ugovorna strana ne poduzme odgovarajuće mjere ispravke u roku od petnaest (15) dana ili eventualnom dužem dogovorenom roku, to će biti razlogom za primjenu članka 4 ovoga sporazuma. (Povlačenje ili ukidanje operativnih nadležnosti).

- (3) Usprkos obvezama navedenim u članku 33. Konvencije, dogovoreno je da bilo koji zrakoplov kojim upravlja određeni prijevoznik u zračnome prometu ili prijevoznici jedne Ugovorne strane, na rutama prema ili od teritorija druge Ugovorne strane može, tijekom boravka na teritoriju druge Ugovorne strane biti podvrgnut provjeri od strane mjerodavnih predstavnika druge Ugovorne strane, provjeri unutar zrakoplova ili oko zrakoplova radi provjere validnosti zrakoplovne dokumentacije i dokumentacije njezine posade i očiglednog stanja zrakoplova i njegove opreme (u ovom članku nazvan kao pregled na platformi), pod uvjetom da to ne dovede do neopravdanog kašnjenja.
- (4) Ako bilo koji takav pregled na platformi ili niz takvih pregleda pokaže da postoji:
- a) ozbiljna zabrinutost da zrakoplov ili uporaba zrakoplova nije u skladu sa minimalnim standardima tada ustanovljenim prema Konvenciji, ili
 - b) ozbiljna zabrinutost da postoji nedostatak učinkovitog održavanja i provođenja sigurnosnih standarda tada ustanovljenih prema Konvenciji,
- Ugovorna strana koja vrši pregled može, u svrhu članka 33. Konvencije, biti slobodna zaključiti da zahtjevi prema kojima su uvjerenja ili dozvole za zrakoplov i posadu zrakoplova izadani i validni ili da zahtjevi prema kojima je zrakoplov u prometu, nisu na razini minimalnih standarda ili iznad minimalnih standarda tada ustanovljenih prema Konvenciji.
- (5) U slučaju da je pristup u svrhu pregleda zrakoplova na platformi koje koristi prijevoznik u zračnome prometu ili prijevoznici jedne Ugovorne strane u skladu sa stavkom (3) odbijen od strane predstavnika tog prijevoznika u zračnome prometu ili prijevoznika, druga će Ugovorna strana biti slobodna zaključiti ozbiljnu zabrinutost navedenu u paragrafu (4) ovog članka koja povlači zaključke također navedene tim paragrafom.
- (6) Svaka Ugovorna strana zadržava pravo obustaviti ili izmijeniti dozvolu za obavljanje usluga zračnoga prometa prijevozniku u zračnome prometu ili prijevoznicima druge Ugovorne strane, u slučaju da prva Ugovorna strana, bilo na temelju pregleda na platformi, niza pregleda na platformi, odbijanja pristupa u cilju pregleda na platformi, konzultacija ili na nekoj drugoj osnovi, zaključi da je žurna akcija neophodna za očuvanje sigurnosti zračnoga prometa.
- (7) Bilo koja gore navedena akcija jedne Ugovorne strane, sukladno paragrafima (2) i (6) bit će obustavljena onda kada prestanu postojati razlozi koji su do toga i doveli.

ČLANAK 17

Konzultacije

- (1) U duhu bliske suradnje, mjerodavni će organi zračnoga prometa Ugovornih strana međusobno konzultirati jedni druge s vremena na vrijeme s ciljem omogućavanja primjene i zadovoljavajuće provedbe odredaba Sporazuma.
- (2) Takve će konzultacije započeti unutar razdoblja od šezdeset (60) dana od dana primitka pisanog zahtjeva, osim ukoliko se Ugovorne strane drugačije ne dogovore.

ČLANAK 18

Izmjene i dopune

- (1) Ukoliko bilo koja Ugovorna strana smatra da je poželjno napraviti izmjene bilo koje od odredaba ovoga sporazuma, ona može zahtijevati konzultacije s drugom Ugovornom stranom. Konzultacije se mogu provesti između mjerodavnih organa zračnoga prometa kroz diskusiju ili prijepisku i započet će unutar razdoblja od šezdeset (60) dana od dana podnošenja zahtjeva. Bilo koje dogovorene dopune stupit će na snagu u trenutku kada razmjenom primjedbi između Ugovornih strana budu potvrđene.
- (2) Izmjene se Aneksa ovoga sporazuma mogu postići dogovorom između mjerodavnih organa zrakoplovnog prometa Ugovornih strana. Takve izmjene se mogu privremeno primjenjivati od dana kada su ih mjerodavni organi zračnoga prometa Ugovornih strana zajednički ustanovile i stupit će na snagu u trenutku kada razmjenom primjedbi između Ugovornih strana budu potvrđene.

ČLANAK 19

Rješavanje sporova

- (1) U slučaju spora između Ugovornih strana u pogledu tumačenja ili primjene ovoga sporazuma, Ugovorne će strane pregovorima ga nastojati riješiti.
- (2) Ako Ugovorne strane ne uspiju riješiti spor pregovorima, spor će se kroz osobu ili upravno tijelo po dogovoru ili na zahtjev bilo koje Ugovorne strane, predati na odluku Arbitražnom tribunalu sastavljenom od tri arbitra koji će biti sastavljeni na sljedeći način:
 - (a) U roku od trideset (30) dana nakon prijema zahtjeva za arbitražu, svaka će Ugovorna strana imenovati po jednog arbitra. Državljanin treće države, koji će biti u ulozi predsjedavajućeg Tribunala, bit će postavljen kao treći arbitar, prema dogovoru između dva arbitra, u roku od šezdeset (60) dana od imenovanja drugog arbitra;

- (b) u slučaju da u gore navedenom vremenskom roku nije ugovoren nikakav sastanak, bilo koja Ugovorna strana može zahtijevati od predsjedavajućeg Vijeća organizacija Međunarodnog civilnog zrakoplovstva da dogovori sastanak u roku od trideset (30) dana. Ukoliko je predsjedavajući državljanin jedne od Ugovornih strana, zahtijevat će se od najvišeg potpredsjednika te organizacije, koji nije državljanin jedne od Ugovornih strana, da organizira sastanak.
- (3) Osim ako se ovim člankom drugačije ne propiše ili drugačije dogovori među Ugovornim stranama, Tribunal će odrediti ograničenja njegove nadležnost i ustanoviti vlastite procedure. Prema uputama Tribunala ili na zahtjev bilo koje Ugovorne strane, sastanak na kojemu će se precizno definirati pitanja koja zahtijevaju arbitražu i posebne procedure koje treba slijediti, održat će se u roku ne duljem od trideset (30) dana nakon što se Tribunal ustroji u potpunom sastavu.
- (4) Osim ako se Ugovorne strane drugačije ne dogovore ili bude propisano Tribunalom, svaka će Ugovorna strana dostaviti memorandum u roku od četrdeset i pet (45) dana nakon što je Tribunal ustrojen u potpunom sastavu. Svaka Ugovorna strana može dostaviti odgovor u roku od šezdeset (60) dana nakon podnošenja memoranduma druge Ugovorne strane. Tribunal će održati saslušanje na zahtjev bilo koje Ugovorne strane ili diskretno, unutar trideset (30) dana od dospijeća odgovora.
- (5) Tribunal će pokušati izdati pisanu odluku u roku od trideset (30) dana nakon završetka saslušanja i, u slučaju da saslušanje nije održano, trideset (30) dana nakon pristizanja oba odgovora. Odluka će biti donesena većinskim glasovanjem.
- (6) Ugovorne strane mogu dostaviti zahtjeve za pojašnjenje odluke u roku od petnaest (15) dana nakon što je primljena i takvo pojašnjenje bit će izdano u roku od petnaest (15) dana nakon primitka zahtjeva.
- (7) Odluka će Tribunala biti obvezujuća za Ugovorne strane.
- (8) Svaka će Ugovorna strana snositi troškove arbitra kojeg je imenovala. Drugi troškovi arbitražnog suda bit će podjednako podijeljeni između Ugovornih strana, uključujući sve troškove predsjednika ili potpredsjednika Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva tijekom provođenja procedura iz paragrafa (2) (b) ovog članka.

ČLANAK 20

Prekid Sporazuma

- (1) Svaka Ugovorna strana može u bilo kojem trenutku, putem diplomatskih kanala, drugoj Ugovornoj strani dati pismenu obavijest o svojoj odluci da okonča ovaj sporazum. Takva će obavijest u isto vrijeme biti prenesena Međunarodnoj organizaciji civilnog zrakoplovstva.

- (2) Sporazum će biti prekinut u razdoblju od dvanaest (12) mjeseci od dana prijema obavijesti, osim ukoliko obavijest o prekidu Sporazuma ne bude povučena prije isteka ovog razdoblja.
- (3) U slučaju da druga Ugovorna strana ne potvrdi prijem obavijesti, smatrat će se da je obavijest primljena četrnestog (14) dana od dana kada je istu primila Međunarodna organizacija civilnog zrakoplovstva.

ČLANAK 21

Registracija

Ovaj će sporazum i bilo koja dopuna ili izmjena evidentirati se kod Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva.

ČLANAK 22

Multilateralne konvencije

Ako opća multilateralna konvencija civilnog zrakoplovstva stupi na snagu kod obje Ugovorne strane, prevagnut će odredbe te konvencije nad uvjetima ovoga sporazuma, tamo gdje nastane proturiječnost među njima. Sukladno članku 17 ovoga sporazuma, konzultacije mogu biti održane kako bi se odredilo u kojim razmjerama je ovaj sporazum zahvaćen odredbama multilateralne konvencije.

ČLANAK 23

Stupanje na snagu

- (1) Svaka će Ugovorna strana, putem diplomatskih kanala, obavijestiti drugu Ugovornu stranu o ispunjenju njezinih internih pravnih zahtjeva za stupanje na snagu ovoga sporazuma.

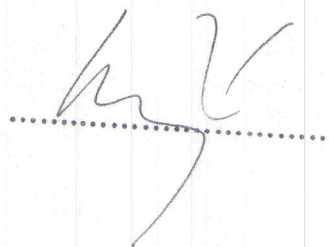
U potvrdu čega su, dole potpisani, propisno ovlašteni od strane svojih vlada, potpisali ovaj sporazum.

Sačinjeno u BUDIMPEŠTI, dana 27.04.2004., na službenim jezicima Bosne i Hercegovine: hrvatskom, srpskom i bosanskom, na mađarskom i engleskom jeziku, svaki jednako vjerodostojan. U slučaju razlike tumačenja ovoga sporazuma, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

**Za Vijeće Ministara
Bosne i Hercegovine**

**Za Vladu Republike
Mađarske**

ANEKS

RASPORED RUTA

- A. Određeni prijevoznik u zračnom prometu ili prijevoznici Bosne i Hercegovine imaju pravo vršiti redovit međunarodni zračni promet u oba smjera na linijama utvrđenim u daljem tekstu

Točke u BiH	Točke međuslijetanja	Točke u Mađarskoj	Točke dalje
bilo koje točke		bilo koje točke	

- B. Određeni prijevoznik u zračnom prometu ili prijevoznici u Republici Mađarskoj imaju pravo vršiti redovit međunarodni zračni promet u oba smjera na linijama utvrđenim u daljem tekstu

Točke u Mađarskoj	Točke međuslijetanja	Točke u BiH	Točke dalje
bilo koje točke		bilo koje točke	bilo koje točke

NAPOMENE

1. Bilo koja točka ili točke na odrađenim rutama, može biti izostavljena od strane određenog prijevoznika u zračnom prometu bilo koje Ugovorne stranke, na jednom ili svim letovima, pod uvjetom da je polazna točka ili točka slijetanja na teritorij te Ugovorne strane.
2. Točke međuslijetanja i točke dalje odabrat će nadležna tijela zračnog prometa svake Ugovorne stranke i o njima će obavijestiti nadležna tijela zračnog prometa druge Ugovorne stranke prije početka izvršavanja.
3. Točke međuslijetanja ili točke dalje mogu opslužiti određene prijevoznike svake Ugovorne stranke, bez korištenja 5. prava slobode prometa. Implementacija 5. prava slobode prometa bit će dogovorena između nadležnih tijela zračnog prometa Ugovornih stranaka.
4. Nadležna tijela zračnog prometa Ugovornih stranaka će, s vremena na vrijeme, zajednički utvrditi ukupni broj frekvencija po kojima određeni prijevoznici Ugovornih stranaka mogu vršiti usluge.

5. Ukoliko određeni prijevoznici u zračnom prometu jedne Ugovorne stranke ne iskoriste frekvencije koje su im na raspolaganju između teritorija Ugovornih stranaka, određeni prijevoznici u zračnom prometu druge Ugovorne stranke mogu vršiti usluge zračnog prometa do ukupnog broja frekvencija koje su dogovorila nadležna tijela zračnog prometa Ugovornih stranaka, sukladno Napomeni 4. U slučaju da određeni prijevoznici prve Ugovorne stranke namjeravaju započeti zračni promet, oni će obavijestiti određene prijevoznike druge Ugovorne stranke, barem jednu ugovorenu sezonu prije planiranog početka operacija.
6. Prigodom vršenja ili nuđenja usluga zračnog prometa na određenim rutama, bilo koji određeni prijevoznik u zračnom prometu jedne Ugovorne stranke, može sklopiti «code-sharing» i «blocked-space» dogovor sa
- a) prijevoznikom ili prijevoznicima u zračnom prometu druge Ugovorne stranke,
 - b) prijevoznikom ili prijevoznicima u zračnom prometu treće strane. Ukoliko takva treća strana ne da ovlast ili ne dopusti usporedne dogovore između prijevoznika druge Ugovorne stranke i ostalih zrakoplovnih kompanija na uslugama iz, preko i za takvu treću zemlju, Nadležna tijela zračnog prometa imaju pravo ne prihvatiti takav dogovor.
7. Gore navedeno osiguravanje treće strane s «code-sharing» je ipak stvar uvjeta pod kojima sve zrakoplovne kompanije u takvim dogovorima:
- a) su dobile odobrenje od nadležnih tijela zračnog prometa Ugovornih stranaka i ispunile zahtjeve koje one postavljaju, a koji se primjenjuju u takvim dogovorima,
 - b) zadržavaju temeljna prava prometa i ispunjavaju načela ovog Sporazuma
 - c) osiguravaju korisnike sa pravim informacijama vezanim za takve dogovore «code-sharing» i «blocked-space»..